

PADDENSTOELENEGO

Op de dag dat ik deze column had moeten inleveren en me afvroeg waar ik het deze keer in hemelsnaam over zou kunnen hebben, kreeg ik een mail van Chiel Noordeloos. Hij vroeg of ik de Grauwe bossatijnzwam wel eens in fijnsparaanplanten had gevonden. In Scandinavië komt die combinatie voor, maar dan altijd in sparrenbos dat gemengd is met een enkele wilg, berk of ratelpopulier. Deze mix komt in ons land in sparren op voormalig bouwland ook wel eens voor, maar ik kan me niet herinneren dat ik de Grauwe bossatijnzwam er ooit gezien heb. Het zou me zeker zijn opgevallen.

In dezelfde mail vermeldde Chiel ook dat de ooit door mij gevonden en door Chiel beschreven Plooiplaatsatijnzwam (*Entoloma reginae*) op grond van DNA-onderzoek identiek is aan de Dwergsatijnzwam (*E. rhodocylix*). Merkwaardig, omdat de lamellen van de Plooiplaatsatijnzwam nogal verschillen van de goed ontwikkelde, sterk aflopende plaatjes van de Dwergsatijnzwam. Eerlijk gezegd, kreeg ik een beetje de pest in. In dit geval een duidelijk teken dat mijn paddenstoelenego een tikkeltje gekwetst was.

De psychologie hanteert verschillende definities voor het begrip ego. De interessantste vind ik die waarin het ego gezien wordt als een deel van onze software die zich grotendeels bezighoudt met het bewaken van onze psychologische veiligheid. Een ander deel van onze hersenen waakt over onze fysieke veiligheid en houdt voortdurend in de gaten of we geen misstappen begaan. Geen domme fouten maken, zoals op een wankel ladder klimmen of niet eerst goed om ons heen kijken voor we een straat oversteken. Ergens in de sociale evolutie van de mens hebben wij onze psychologische veiligheid even belangrijk gemaakt als onze fysieke veiligheid. Dit heeft ons ego veel overwerk bezorgd. Want ons lichaam een veilig gevoel geven, is makkelijker dan onze geest kalmeren. Bijvoorbeeld als je morgen een functioneringsgesprek hebt met je baas of als je partner de laatste tijd wel erg gecharmeerd lijkt van de buurvrouw. Psychologisch gezien loert overal onheil. Het gevaar dat je verkeerd wordt begrepen, niet gezien wordt voor wie je bent en onvoldoende wordt gewaardeerd. Dit is het leven op de apenrots waar we constant in de gaten houden of we wel genoeg pinda's toegeschoven krijgen en niet voorbijgestreefd worden door iemand die gister nog onderaan de ladder stond. De wereld van de Zuidas en van Wallstreet.

Al is het leven voor de meesten van ons wat minder jachtig en minder prestatiegericht, toch is het een zegen dat de natuur bestaat. Want wie oog heeft voor de natuur ontdekt een oase die gevrijwaard is van succes en rendement. Om te genieten van een jagende Grauwe kiekendief heb je geen complimenten nodig. Hoef je geen rekening te houden met een manager die over je schouder meekijkt of wat de buurt wel niet van je zal denken. Als je buiten bent, heeft je ego even vrij. Helaas maar even, want door een lichte stimulans komt het ego zo weer voor de dag. Met vogeltellingen gebeurt dit vaker dan bij een paddenstoelenexcursie. Misschien omdat ik bij het inventariseren sneller bang ben dat ik sommige soorten mis. Bij het in kaart brengen van uurhokken voor de nieuwe broedvogelatlas van Sovon die eind dit jaar moet uitkomen, kon ik heel onrustig worden als ik na een half uur nog niks bijzonders had gezien. Wetenschappelijk gezien is géén resultaat ook een resultaat, maar dat nam mijn ontevredenheid niet weg. Tot ik in een halfopen landschap tussen de vele huis-, tuin- en keuken-vogels het nest van een boomvalk ontdekte of een Groene specht hoorde lachen.

Omdat er met paddenstoelen zo veel soorten zijn, zit er eigenlijk altijd wel iets leuks of bijzonders tussen. Dus is het makkelijker om daar wat filosofischer tegen aan te kijken. Totdat je te horen krijgt dat ze je een hartstikke leuke soort willen afpakken. Dan denkt mijn paddenstoelenego stiekum: stik met jullie DNA!

door Rob Chrispijn